

4. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15.03.2001 № 2299-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>

5. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» від 21.10.2010 № 2632-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

6. Теленчук В.С. Теоретичні засади управління інноваційною діяльністю підприємства [Електронний ресурс] / -2012. Режим доступу до сайту: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=58424>.

7. Баценко Л. М. Проблеми управління інноваційним розвитком в системі аграрного виробництва / Л. М. Баценко, Н. О. Сигида // Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи : мат. II міжнародної наук.-практ. конф. / [редкол.: Л. А. Запара (відповід. ред.) та ін.]. – Дніпропетровськ : ДДАУ, 2012. – Т. 3. – С. 32-34.

Буняк Надія Михайлівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту
СНУ імені Лесі Українки

УПРАВЛІНСЬКІ ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є зміна визначальних чинників розвитку соціально-економічних систем та парадигм їхнього функціонування. В умовах швидкої зміни зовнішнього середовища, загострення конкурентної боротьби запорукою успішної діяльності вітчизняних підприємств, а також забезпечення їхньої економічної безпеки є перехід на інноваційний шлях розвитку.

Аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців з проблем інноватики переконливо свідчить про те, що вчені переважно акцентують увагу на доцільності створення та впровадження технологічних (продуктових та процесних) інновацій, залишаючи при цьому поза увагою управлінські інновації та їх вплив на забезпечення стійкості суб'єкта господарювання до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Водночас таке ігнорування негативно впливає на темпи інноваційного розвитку підприємства, створює додаткові виклики його економічній безпеці, адже впровадження інновацій потребує реорганізації організаційної структури, використання нових методів організації діяльності та підходів до управління.

У зв'язку з цим вивчення ролі управлінських інновацій в системі забезпечення економічної безпеки підприємства набуває особливої актуальності.

В сучасних економічних реаліях впровадження лише продуктових чи

процесних інновацій не здатне гарантувати довгостроковий успіх підприємства на ринку. Інноваційний розвиток сьогодні неможливий без використання передових управлінських інструментів, зокрема управлінських інновацій, які дозволяють створити необхідні умови для отримання більшого ефекту від впровадження різного роду інновацій, а також є основою активізації інноваційної діяльності суб'єкта господарювання.

За своїм змістом управлінські інновації орієнтовані на зміну системи управління, удосконалення управлінських технологій, методів управління, організаційних форм, систем комунікацій тощо.

Особливостями управлінських інновацій є:

- непередбачуваність наслідків впровадження (багато управлінських інновацій не піддаються попередньому тестуванню, помилки виявляються лише у процесі реалізації; відтак ризик пов'язаний із їх впровадженням значно вищий у порівнянні з іншими інноваціями);

- складність процесу розробки, впровадження та оцінювання ефективності (управлінські інновації є результатом об'єднання зусиль великої кількості експертів, науковців, дослідників, топ-менеджерів різних корпорацій, а їх розробка вимагає креативного мислення від авторів; також часто не можна оцінити ефективність управлінських нововведень традиційним способом, оскільки ефект від їхнього впровадження опосередковано впливає на результати діяльності підприємства і його не завжди можна виокремити);

- значний інноваційний лаг появи ефекту від реалізації управлінських інновацій, зважаючи на те, що управлінські інновації не потребують великих фінансових вкладень, термін їх окупності є значним;

- наявність вагомих бар'єрів на шляху до інноваційних змін в системі управління, зокрема опір персоналу, порушення балансу інтересів тощо.

Сьогодні основними проблемами, які перешкоджають впровадженню управлінських інновацій на вітчизняних підприємствах є:

- недооцінка ролі управлінських інновацій в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства та його економічної безпеки; більшість вітчизняних менеджерів відводять їм другорядну роль у порівнянні з технологічними інноваціями;

- надто бюрократизовані системи управління більшості вітчизняних підприємств, а також переважаючий авторитарний стиль керівництва значно обмежує ініціативу працівників, не дозволяє сформувати команду ініціативних працівників, здатних генерувати інноваційні ідеї;

- неврахування особистого фактору при впровадженні управлінських інновацій; адже саме зміни в системі управління часто викликають конфлікт інтересів працівників, опір персоналу підприємства;

- відсутність у вітчизняних менеджерів необхідних знань та умінь ефективної реалізації управлінських інновацій.

На нашу думку, впровадження інноваційних змін в системі управління підприємства потребує проведення попередньої роботи щодо створення психологічної готовності персоналу до них, формування та розвитку

відповідної інноваційної культури. Саме удосконалення системи управління необхідно здійснювати поступово, щоб не порушити роботу всього підприємства. Для зменшення ризику неприйняття інноваційних змін доцільно спочатку їх запровадити лише в одному підрозділі.

Отже, управлінські інновації є важливою складовою системи забезпечення економічної безпеки підприємства, вони сприяють формуванню адаптивної та ефективної системи управління, здатної швидко пристосовуватись до змін зовнішнього середовища, створювати, використовувати та реалізовувати інновації.

Сьогодні впровадження на підприємстві будь-яких інновацій без зміни методів та технологій управління є неефективним. Загалом управлінські інновації повинні мати системний та безперервний характер, впроваджуватись керівництвом підприємства планомірно та цілеспрямовано протягом всього періоду функціонування підприємства.

Гаєвська Лариса Миколаївна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри
економіки підприємства

Університет державної фіскальної
служби України

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

У сучасній літературі як в науковій, так і публіцистичній термін “інновація” можна зустріти чи не в кожному абзаці друкованих видань. І кожен автор вкладає у цей термін власне бачення, що іноді є доволі суперечливим. У середині ХХ століття цей термін широко використовувався у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Дуже важливо підкреслити, що інновації є об’єктом дослідження нових наук.

Провідними вітчизняними дослідниками у вирішенні згаданої проблеми є: В. Александрова, Ю. Бажал, Є. Бойко, А. Даниленко, О. Жилінська, М. Крупка, А. Кузнецова, С. Онишко, М. Туган-Барановський, Л. Федулова.

Єдиний у своєму роді процес, що об’єднує науку, техніку, економіку, бізнес і управління – це процес розробки і впровадження інновацій. У ньому втілюються ті знання, які компетентний керівник, ефективно працюючий учений, творчий мислячий інженер, розумний урядовець і просто освічений член суспільства повинен мати завтра. Це процес перетворення наукового знання у фізичну реальність, що змінює суспільство. Вивчення інноваційної діяльності підприємства, теоретичні і практичні пошуки можливостей її активізації як на рівні підприємств, так і на рівні держави активно проводяться у всіх країнах світу. Водночас, у світовій економічній літературі немає